

Країни Перської затоки, новий осередок індустріалізації

Підготувала учениця 10 класу :ІВАЦКО ОЛЬГА

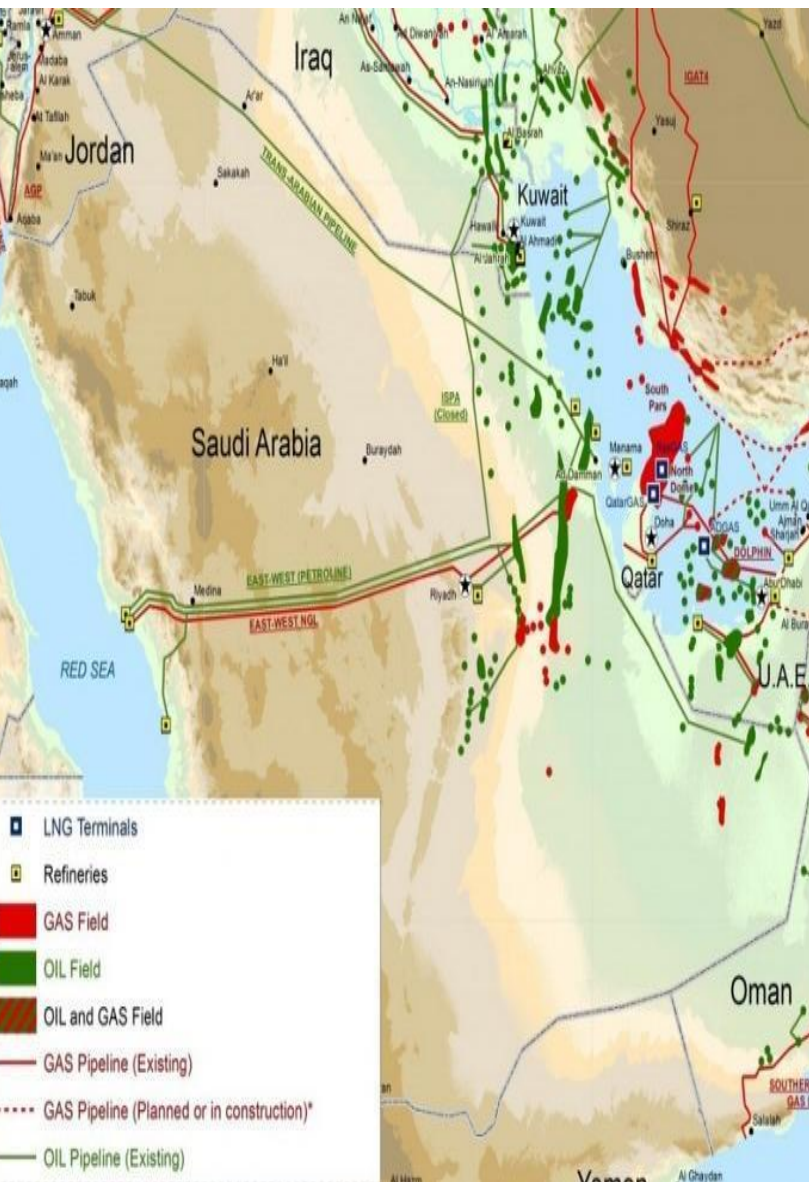

1. Загальна СГХ країн Перської затоки

- Перська затока — затока між Іраном(Персією) та Аравійським півостровом. Сполучена Ормузькою протокою з Оманською затокою, Аравійським морем та Індійським океаном.
- Узбережні країни Перської затоки:
  1. Іран
  2. Оман
  3. Об'єднані Арабські Емірати
  4. Саудівська Аравія
  5. Катар
  6. Бахрейн
  7. Кувейт
  8. Ірак.

Прибережні країни

- Іран
- Оман
- ОАЕ
- Саудівська Аравія
- Катар
- Бахрейн
- Кувейт
- Ірак

- Поштовхом для промислового розвитку регіону було відкриття тут найбагатших у світі запасів нафти, природного газу інших корисних копалин і наявність дешевої сільськогосподарської сировини. Специфічну групу складають нафтодобувні країни Перської затоки, що мають великі надходження від експорту нафти. Оскільки щільність населення тут невелика, душові показники ВВП цих країн досить високі. Так, наприклад, у Саудівській Аравії він складає 5859 дол., в Об'єднаних Арабських Еміратах – 667 дол., в Катарі – 13142 дол. З цієї ж причини високий показник має Бруней – 17667 дол. Проте, на відміну від розвинених і нових індустріальних країн, ця група країн характеризується незбалансованою структурою економіки; виробничий сектор (окрім видобутку нафти) до недавнього часу був слабо розвинений, і тільки тепер здійснюються заходи по розбудові промислового виробництва, насамперед, енергетики й нафтохімії.

- Відкриття і розробка нафтових родовищ на Близькому та Середньому Сході почались у 30-ті роки ХХ ст. Одним із перших було відкрите родовище нафти в районі Багдада, по річці Тигр. Промисловий видобуток нафти почався у Бахреїні (1934 р.), Саудівській Аравії (1938 р.), в інших країнах після Другої світової війни: у Кувейті – 1946 р., Катарі – 1949 р. Звичайно, початок видобування нафти в регіоні не був пов'язаний із внутрішніми потребами близько-, середньосхідних країн, а зумовлювався попитом світового господарства. Оскільки ці країни не мали можливості самостійно видобувати нафту, то розробка її почалася за участю іноземного капіталу й іноземної робочої сили.

2. Характеристик а спеціалізації країн Перської затоки (нафта та газ як основа «пустельної» економіки)

- Основні спеціалізація країн Перської затоки – це видобуток, переробка, а також експортування нафти. Нафту в країнах Перської затоки почали видобувати давно. Найстаріші родовища, розміщені у передгір'ях Загросу, дали першу нафту ще у 20-х роках ХХ ст. Освоєння родовищ Аравійського півострова почалося тільки після Другої світової війни. А вже у 50-х роках країни Перської затоки перетворилася у світовий центр нафтовидобутку [9].
До 70-х років нафтові багатства країн Перської затоки знаходилися в руках Міжнародного нафтового картелю. Спочатку контроль над розвідкою і видобутком нафти здійснювали англійські монополії, а в повоєнний період – американські. Від експлуатації нафтових ресурсів вони отримували великі прибутки. А країнам, з надр яких видобували нафту, залишалася тільки незначна частина цих прибутків.
У постколоніальний період нафтові ресурси в країнах регіону були націоналізовані. У 1960 р. Для захисту своїх інтересів від Міжнародного нафтового картелю країни, що розвиваються, створили Організацію країн-експортерів нафти (ОПЕК), в яку увійшло шість країн регіону .

Страны-члены	6 [скрыть] Члены: Бахрейн Катар Кувейт ОАЭ Оман Саудовская Аравия
Официальный язык	Арабский
Площадь	2 285 844 км ²
Население	
— Всего (2012)	42 100 000 чел.
— Плотность	17.37 чел/км ²
Дата основания	25 мая 1981 года
Ратификация договора	1982 год

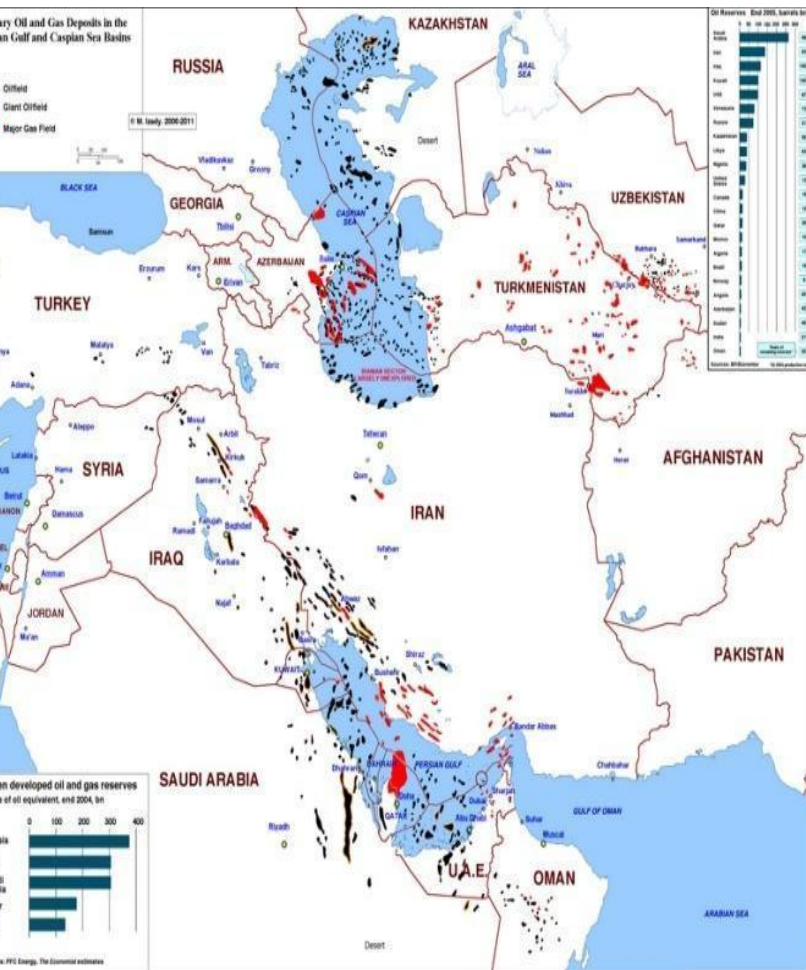
- У 80-ті роки у зв'язку з перебудовою структури енергетичного балансу в економічно високорозвинених країнах експорт нафти скоротився, що призвело до різкого падіння цін. У 1986 р. Ціни на нафту впали майже у три рази, досягнувши практично рівня 1974 р., тобто 70-100 доларів за тонну. Це суттєво вплинуло на обсяги експортних надходжень у нафтовидобувних країнах. У країнах регіону видобувають нафту дуже високої якості, причому її собівартість найнижча в світі – від 4 до 7 доларів за тонну, тоді як в США – 60-80 доларів.

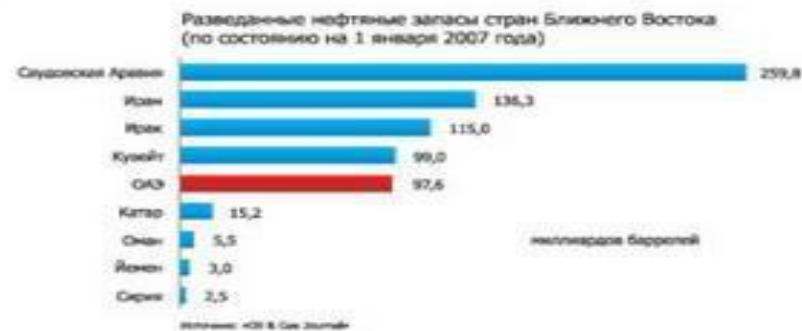

- На початку 90-х років в країнах Перської затоки видобували щорічно понад 800 млн. т нафти, що становило 26% її світового видобутку.
Країни Перської затоки – найбільший нафтоекспортний район світу. П'ять країн належать до експортерів нафти. Серед них: Саудівська Аравія, Іран, Ірак, ОАЕ і Кувейт – до найбільших не тільки у регіоні, але і в світі. Такі країни як Бахрейн, Катар повністю забезпечують свої потреби і вивозять невелику кількість нафти на світовий ринок. Значна частина нафти з регіону експортується у сирому вигляді. Близько половини загального експорту надходить у країни Західної Європи, $\frac{1}{4}$ -- в Японію, решта – в США та в інші країни Азії.
Нафту транспортують морським і трубопровідним транспортом. Перші нафтопроводи були збудовані ще до Другої світової війни. Головні нафтопроводи простягнулися від нафтопромислів до портів на Середземному морі. Довжина більшості нафтопроводів не перевищує 1000 км. Головне призначення магістральних міжнародних нафтопроводів полягає у перекачуванні нафти до портів Середземного моря і Перської затоки. Далі танкерами її перевозять у Західну Європу.

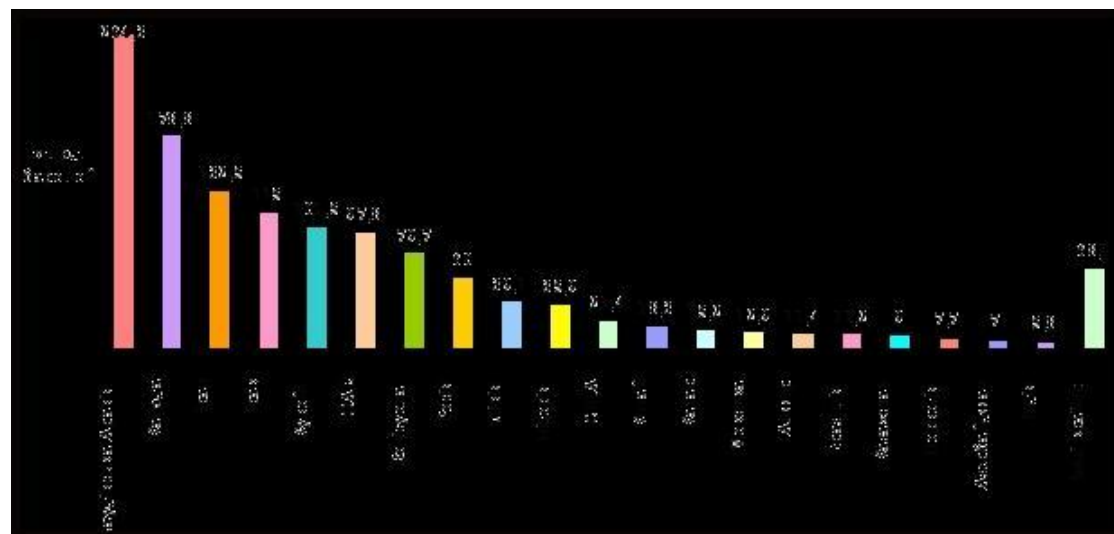
- Крім нафтової промисловості, країни Перської затоки спеціалізуються також на видобутку природного газу. На початку 90-х років ці країни видобували щорічно 100 млрд. М куб. Природного газу, що становило 1/3 загального видобутку природного газу в Азії і 50% -- світового. Найбільшими продуцентами природного газу є Іран, Саудівська Аравія, ОАЕ, на які припадає 2/3 загального видобутку. Саудівська Аравія входить в «першу десятку» газодобувних країн світу. Щорічно країни Перської затоки експортують 20 млрд. М куб. Природного газу. Головні експортери в регіоні – Саудівська Аравія і ОАЕ. Експортні можливості природного газу суттєво обмежуються труднощами його транспортування. В країнах регіону збудовані заводи зрідження природного газу. Для його транспортування використовують спеціальні танкери – газовози. Обсяги міжнародної торгівлі зрідженим газом поки що незначні. Головні імпортери – Японія, США і країни Західної Європи.

- В зв'язку із значним видобутком нафти і газу в країнах Перської затоки досить розвинута й енергетика. В регіоні виробляється 41,3% всіх первинних джерел енергії Азії і 10,2% -- світових. Загальний обсяг споживання первинних джерел енергії становить 25% загального виробництва. Головним енергоресурсом є нафта. Її частка в структурі споживання первинних джерел енергії досягає 70%. Майже у всіх країнах нафта є головним джерелом енергії. Друге місце в енергоспоживанні регіону займає природний газ. У таких країнах, як Бахрейн і Катар, його частка суттєво перевищує нафту. В нафтовидобувних країнах постійно зростають обсяги споживання природного газу, який видобувають попутно з нафтою.

- У нафтовидобувних країнах спостерігається найбільший абсолютний рівень споживання первинних джерел енергії. Такі країни, як Іран, Саудівська Аравія, споживають в рік близько 50 млн. ТУП, а в п'яти країнах цей показник становить понад 10 млн. ТУП .

У країнах Перської затоки середній показник споживання енергій на душу населення становить 4,5 ТУП, що більш як у два рази перевищує аналогічний показник у світі. Дуже високий відносний рівень споживання у Катарі, Бахреїні, Кувейті і ОАЕ – 15-20 ТУП, що пов'язано з невеликою чисельністю населення у цих країнах.

Чотири країни Перської затоки – Катар, Кувейт, Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) і Саудівська Аравія – збільшили загальний обсяг добового видобутку нафти в третьому кварталі поточного року до рекордно високого показника – 16,4 млн барелів.

- У результаті ці арабські країни заробили на експорті нафти за три місяці (липень-вересень) в сукупності 150 млрд доларів. Так, у вересні на їх частку припало 18% світового попиту на чорне золото. Зростання показника дозволило чотирьом країнам Перської затоки активізувати поставки нафти на азійський ринок, який швидко розвивається. Зокрема, помітно зріс експорт до Індії та Китаю. Таким чином Катар, Кувейт, ОАЕ і Саудівська Аравія реагують на виклик з боку США, які впроваджують в промислову експлуатацію ефективну технологію видобутку газу і нафти зі сланцевих порід, підкреслюється у виданні. «Незважаючи на сланцеву революцію, Близький Схід залишиться в центрі світової нафтової промисловості ще певний час», - вказав головний економіст Міжнародного енергетичного агентства Фатіх Біроль.

В своїх статтях «Борисфен» вже торкався особливостей та перспектив розвитку як провідних європейських країн, так і країн, що розвиваються за прикладом групи БРІКС. Для порівняння не менш цікаво розглянути інший тип країн, а саме — арабські монархії Близького Сходу та Перської затоки, які будують свої економіки на експорті нафти і газу, зокрема, Катар, Об'єднані Арабські Емірати, Саудівську Аравію та Кувейт. Актуальність даного питання підвищується для України в зв'язку з її пошуками альтернативних російським постачальників енергоносіїв. А саме такими можуть стати щойно названі країни. Попри відомі розбіжності, арабські монархії Близького Сходу та Перської затоки мають низку принципових спільних рис, серед яких — наявність значних запасів енергоносіїв, що дозволяє їм отримувати високі доходи від експорту нафти і газу та забезпечувати міцність національних монархічних систем, яким довіряє переважна частина населення.

- Так, ресурсний потенціал Катару включає 26 трлн. Куб. М газу (до 15 % світових обсягів), Об'єднаних Арабських Еміратів — понад 30 млрд. Тонн нафти (20 % світових запасів), Саудівської Аравії — близько 40 млрд. Тонн нафти (25 % світових ресурсів) та 7,8 трлн. Куб. М газу (четверте місце у світі), Кувейту — 14 млрд. Тонн нафти (9 % світових запасів). Експорт енергетичних ресурсів дає змогу цим країнам уникати негативного впливу світової фінансово-економічної кризи і зберігати високі темпи економічного розвитку. Зокрема, за підсумками 2012 року ВВП Катару зріс на 19 % (найвищий показник у світі), в ОАЕ — 4 %, Саудівської Аравії — на 4 % та Кувейту — на 3 %, що перевищує відповідні європейські показники. Економічні досягнення дають змогу арабським монархіям займати активні зовнішньополітичні позиції з відстоювання національних інтересів, а також забезпечувати соціальні потреби населення, запобігаючи таким соціальним заворушенням, які трапляються в інших країнах регіону.

Проте останнім часом більшість з країн — виробників енергоносіїв в регіонах Близького Сходу та Перської затоки відчувають певні проблеми, які ускладнюють їх економічний розвиток та потребують пошуку певних альтернативних рішень. Такими проблемами перш за все є поява надлишку газу на світовому ринку внаслідок широкого застосування США, Канадою, Австралією та іншими країнами нових технологій видобутку сланцевих вуглеводнів, зростання світових цін на продовольство (в умовах нестачі в пустельних регіонах власних продовольчих ресурсів), а також поширення ідей «арабської весни», що загрожує кризовими явищами в регіоні. Суттєвою проблемою можна вважати ускладнення ситуації довкола Ірану, що посилює вірогідність розв'язання збройного конфлікту в регіоні з перекриттям руху танкерів через Перську затоку і Ормузьку протоку, а також погіршаться відносини між Іраном та країнами регіону, насамперед ОАЕ та Саудівською Аравією.

- За такого стану справ уряди Катару, ОАЕ, Саудівської Аравії та Кувейту адаптують свої дії у політичній, економічній та безпековій сферах до нових світових та регіональних реалій. Насамперед це стосується заходів з підвищення ефективності національних енергетичних комплексів, що сприятиме підвищенню їх конкурентоздатності на світових ринках. Зокрема, до 2015 року керівництво Саудівської Аравії має намір вкласти близько 95 млрд. Дол. США у нові проекти в галузі нафтовидобутку, в т.ч. 70 млрд. Дол. США — у розширення виробництва та 25 млрд. Дол. США — у створення переробних потужностей. Водночас арабські монархії Близького Сходу та Перської затоки активно шукатимуть нові ринки збуту нафти і газу, щоб замінити ними енергетичний ринок США. Зокрема, намагатимуться розширити можливості виходу на ринки європейських країн, Азіатсько-Тихоокеанського регіону та Південної Америки. Найбільш активна позиція в цьому питанні у Катару. Протягом останніх років катарські енергетичні компанії уклали низку довгострокових контрактів на постачання газу до Китаю, Індії, Японії, Південної Кореї та Аргентини. Передбачають також збільшити обсяги постачання зрідженого природного газу до країн Європейського Союзу.

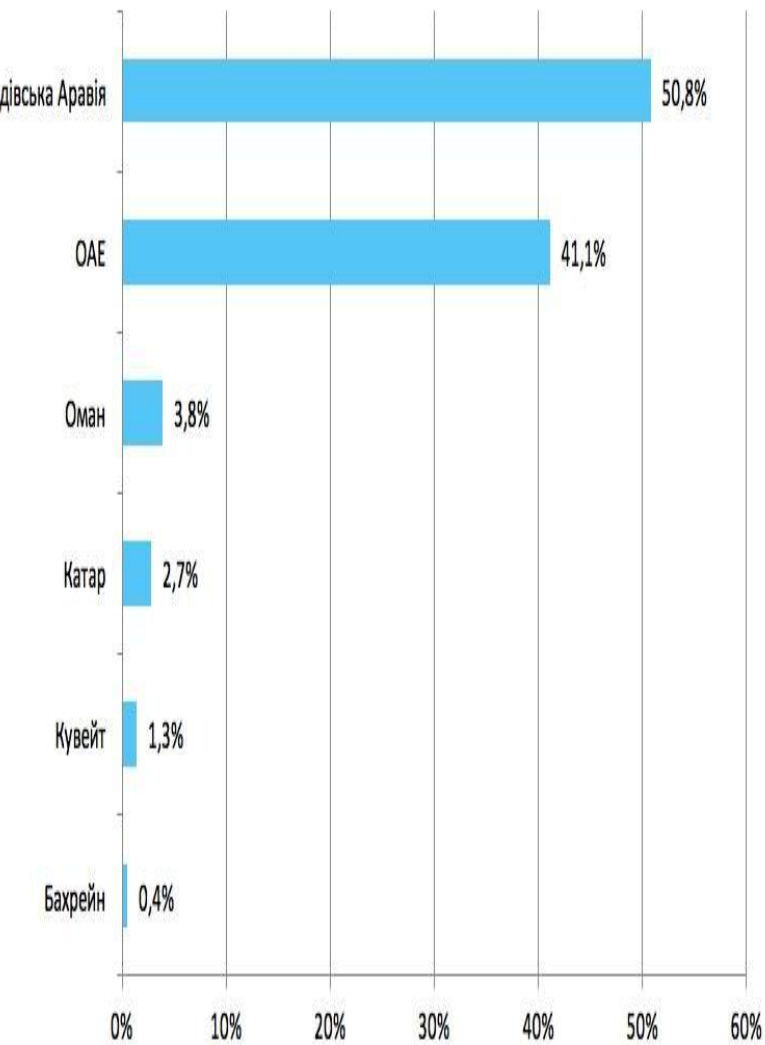
- Необхідно зауважити, що одним із пріоритетних напрямів зусиль Катару, ОАЕ, Саудівської Аравії та Кувейту є диверсифікація їх економік для того, щоб уникнути критичної залежності від експорту енергетичних ресурсів. Так, ухвалена у 2011 році економічна стратегія Катару була розрахована на п'ять років. Вона визначає нові напрями діяльності катарського уряду, що включають розвиток транспортної інфраструктури та телекомунікаційних систем. Керівництво Об'єднаних Арабських Еміратів у 2012 році розробило спеціальну економічну програму, якою передбачається розвиток металургійної промисловості, а також створення нових виробництв високотехнологічної техніки, в т.ч. Літаків, автомобілів та електронної апаратури різного призначення. Посилена увага також до кібернетичної галузі, систем зв'язку, науки, освіти та фінансових питань.
З огляду на збільшення проблем з продовольством та питною водою, уряди зазначених країн намагаються впроваджувати сучасні сільськогосподарські технології та технології опріснення води, створювати продовольчі запаси, а також розвивати торгівельні зв'язки з тими державами, які мають можливість експортувати продукти харчування.

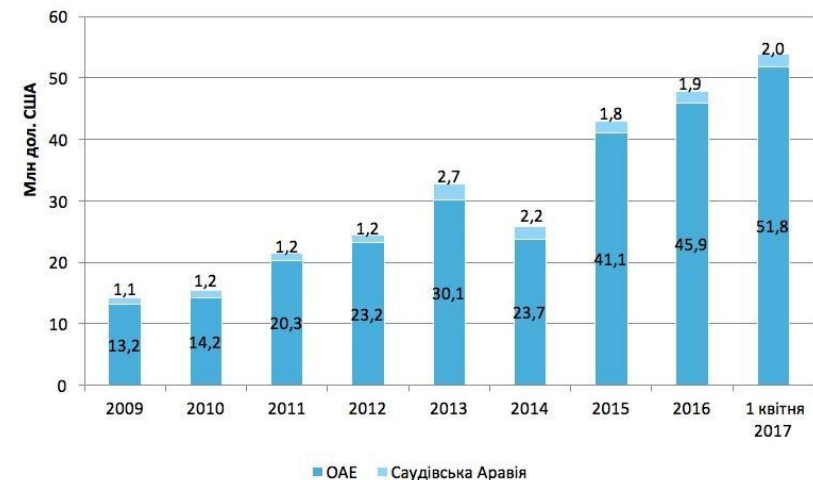

- Піклуючись про національну та регіональну безпеку, арабські монархії Близького Сходу та Перської затоки зміцнюють свої оборонні складові. З цією метою вони розвивають військово-технічну співпрацю з провідними західними країнами, насамперед США, Великобританією та Францією. Протягом останніх років, за статтями імпорту озброєння та військової техніки, Катар, ОАЕ, Саудівська Аравія та Кувейт купують перш за все бойові літаки F-15 і F-16, засоби ППО та ПРО, бронетанкову та артилерійську техніку, бойові кораблі, високоточні авіаційні бомби та ракети, а також інші види наступального та оборонного озброєння. Крім того, на регіональному рівні вживаються заходи з посилення взаємодії цих країн в рамках Ради співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ). Зокрема, реалізуються плани щодо зміцнення об'єднаних військових сил країн-членів РСАДПЗ «Щит півострова» з подальшим їх перетворенням на «арабське НАТО». Розширюється також коло іноземних партнерів країн Близького Сходу та Перської затоки. Так, до традиційних партнерів з числа країн-споживачів енергоносіїв та постачальників високотехнологічної техніки (включаючи озброєння та військову техніку), насамперед США, країн ЄС, КНР, Японії та Південної Кореї, мають долучитися і інші. Зокрема, протягом останнього часу такими партнерами розглядаються країни Центрально-Східної Європи та колишнього СРСР, які також у пошуку альтернативних економічних зв'язків в енергетичній, військово-технічній та сільськогосподарській галузях.

- Загалом, такими заходами Катар, ОАЕ, Саудівська Аравія та Кувейт зберігають позитивну динаміку економічного розвитку, одночасно отримуючи додаткові можливості щодо соціального забезпечення населення, в т.ч. У спосіб підвищення зарплат та соціальних видатків, збільшення коштів, які виділяються на медицину та освіту, позики та кредити тощо. Враховуючи ці обставини, можна дійти висновку, що з'являються сприятливі можливості для співпраці України з країнами Близького Сходу та Перської затоки. Основними напрямками такої співпраці можуть бути енергетика, галузь високих технологій, авіація, космос, машинобудування та сільське господарство.

Дякую за увагу!

